

Giáo chủ và tông đồ

Trong cuộc cách mạng Tân Hợi (1911) của Trung Hoa do Tôn Dật Tiên lãnh đạo, công việc đầu tiên khi cách mạng thành công là người ta kéo đổ tượng của Khổng Tử. Dân chúng Trung Hoa đang khát khao tiến bộ và tự do, muốn chấm dứt chế độ quân chủ, và nhìn Khổng Tử như là biểu tượng của cái lực ì bảo vệ cho quân quyền suốt mấy ngàn năm. Cuộc cách mạng đó mở đầu cho một nước Trung Hoa mới.

Kể ra cũng tội cho ông Khổng Tử. Tư tưởng của ông từ thượng cổ là để làm cho nước Trung Hoa đang phân chia manh mún và loạn lạc lung tung được ổn định, và nâng trình độ đạo đức của con người lên một tầm mức mới. Cái kỹ cương ông muốn lập ra trước hết là giáo dục

tinh thần của mọi người, để tất cả, vua, quan, dân chúng tự giác biết nhiệm vụ của mình mà tạo ra một xã hội an lạc, ổn định. Dưới cái nhìn của một người thống nhất thiên hạ bằng vũ lực và muốn cai trị bằng luật lệ sắt máu là Tần Thủy Hoàng thì ba cái lý thuyết nhân bản của Khổng Tử chỉ là thứ tào lao của mấy anh trí thức, cần dẹp bỏ tận gốc rễ!

Nhưng những triều đại sau, nhất là từ đời Tống trở đi, thì tư tưởng của Khổng lại biến thành công cụ để giữ vững nền phong kiến. Với hệ Tống Nho, tư tưởng phơi phơi nhân bản của Khổng Tử trở thành giáo điều ràng buộc, xiềng xích, mà nếu Khổng Tử có sống dậy thì chắc ông cũng phải vận động một cuộc cách mạng khác để phá bỏ. Giáo chủ nói một đằng, nhưng khi tông đồ đi truyền đạo, tức là đi vào thực tế tổ chức, thì phải phịa ra nhiều cái khác có khi đi ngược lại ý muốn đầu tiên của giáo chủ! Xưa nay đều thế cả. Giữa lý thuyết và thực tế có nhiều cái khác biệt rất rùng rợn. Karl Max mà biết số người mà mấy ông Lenin, Stalin, Mao Trạch Đông, Hồ Chí Minh, Pol Pot... đã giết và vô số tội ác khác mấy ông đã làm nhân danh chủ nghĩa Các Mác của ông thì chắc là ông sẽ bị... tâm thần luôn!

Trở về chuyện Khổng Tử. Việc kéo đổ tượng Khổng Phu Tử trong cách mạng Tân Hợi là điều cần cho công cuộc vận động chính trị lúc đó. Cần gây ấn tượng mạnh để tạo tâm lý dứt khoát cho dân chúng vốn hàng ngàn năm chìm đắm trong các câu "Tử viết..." Đó là chính trị. Nhưng về lâu về dài, sức mấy mà nước Trung Hoa dám phủ nhận nhà triết học, nhà tư tưởng Khổng Khâu! Đó là vốn liếng quá lớn của nước Tàu kim cổ.

Về chuyện Dục Ngang trong bài viết của ông Tôn Thất Thiện

và các phản bác của ông Nguyễn Gia Tiến đề nghị nên nhìn theo chiều hướng chính trị và văn hóa như vừa trình bày.

*Lê Văn Tùng-Giang
(San Jose)*